

Teksten en Opgaven

Examennr. kandidaat:

Instructie

- In dit boekje staan 8 teksten en in totaal 41 vragen bij die teksten. Beantwoord de vragen bij de teksten.
- U krijgt 110 minuten de tijd om alle vragen te beantwoorden. Dat is 10 minuten meer dan normaal, omdat dit examen meer dan 40 vragen bevat. Het examen is niet moeilijker geworden. Let op: Het is belangrijk dat u uw tijd goed verdeelt over de vragen. Voor sommige vragen is het nodig dat u de hele tekst leest, of een tekstgedeelte. Voor andere soorten vragen is dat niet nodig, u hoeft dan alleen maar bepaalde informatie op te zoeken. Lees dus steeds eerst de vragen, u weet dan of u de tekst goed moet gaan lezen of alleen maar informatie moet opzoeken. En u weet dan ook of u veel of weinig tijd nodig heeft om de vraag te beantwoorden.
- U mag een woordenboek gebruiken.
- Voor het beantwoorden van de vragen gebruikt u het antwoordblad:
  - Zoek op uw antwoordblad het nummer dat bij de vraag hoort.
  - Maak dan het hokje onder de letter A, B, C of D zwart.
  - Het antwoordblad moet met potlood worden ingevuld!
- Wanneer u op het antwoordblad een fout hokje zwart hebt gemaakt, dan kunt u dit verbeteren: Gum het foute antwoord uit en maak het goede hokje zwart.
- Wanneer er géén hokje zwart is gemaakt, dan is het antwoord altijd fout.
- Ook wanneer er meer dan één hokje zwart is gemaakt, is het antwoord altijd fout.
- Begin pas als de examenleider dat zegt.

Succes!

HET EXAMEN BEGINT
OP PAGINA 4

Deze tekst komt uit het personeelsblad van Inalfa, een bedrijf dat auto-onderdelen maakt. De tekst gaat over wat je als werknemer moet doen als je ziek bent.

Ziekmelding

Wij constateren de laatste tijd dat niet iedereen zich houdt aan de huisregels bij ziekte. Ziek- en betermelding bij de portier en het opsturen van de "eigen verklaring" aan de Arbo-Unie gebeurt regelmatig onjuist, onvolledig of niet. Hierdoor ontstaan problemen bij ziekteverzuimregistratie en salarisuitbetaling.

Voor de goede orde bijgaand nogmaals de van kracht zijnde regeling:

Ziekmelding

- * Bij ziekte meldt u dit bij de portier en wel voor aanvang van de werkzaamheden.
- * De portier verbindt u door met uw leidinggevende.
- * Vul zo spoedig mogelijk de "eigen verklaring" in en stuur deze naar de Arbo-Unie. Formulieren en voorbedrukte enveloppen zijn verkrijgbaar bij de portier.

Betermelding

- * Bent u hersteld, meld dit dan zo spoedig mogelijk telefonisch aan de portier en uw leidinggevende.
- * Doe dit bij voorkeur daags voor u weer gaat werken.

Wij verzoeken u nogmaals dringend bij ziekte bovenstaande procedure op te volgen.

Beantwoord vraag 1 tot en met 4 met behulp van de tekst "Ziekmelding" (pagina 4).

Myra Jarin werkt bij Inalfa. Ze heeft het bericht over ziekmelding in het personeelsblad gelezen. Ze vraagt zich een aantal dingen af

- 1** Op een dinsdag is Myra ziek.
Wie moet ze bellen?
- A de portier
  - B haar leidinggevende
  - C Dat staat niet in de tekst.
- 2** Wie moet de 'eigen verklaring' van Myra naar de Arbo-Unie opsturen?
- A de portier
  - B haar leidinggevende
  - C Myra zelf
  - D Dat staat niet in de tekst.
- 3** Op donderdagmiddag voelt Myra zich weer goed en ze wil op vrijdag weer gaan werken.
Wanneer moet ze dit doorgeven?
- A het liefst op donderdag
  - B het liefst op vrijdag
  - C Ze hoeft dit niet door te geven.
- 4** Wie moet aan de Arbo-Unie doorgeven dat Myra weer beter is?
- A de portier
  - B haar leidinggevende
  - C Myra zelf
  - D Dat staat niet in de tekst.

PANDABEREN

<p>Leefwijze</p> <p>Klimvermogen Van hun bijzonder klimvermogen maken panda's alleen gebruik wanneer er gevaar dreigt van roofdieren, zoals bruine beren, luipaarden of wilde honden. Ze zoeken dan hun toevlucht in de eerste de beste boom tot het gevaar geweken is.</p> <p>Leefklimaat De panda leeft in een koud en vochtig klimaat, maar wordt beschermd door een bijzonder dicht-behaarde en waterafstotende vacht.</p> <p>Voedsel Hoewel de panda tot de roofdieren behoort, bestaat zijn voedsel bijna uitsluitend uit stengels, bladeren en frisse jonge scheuten van verschillende soorten bamboe. In tegenstelling tot vlees heeft bamboe slechts een zeer lage voedingswaarde, waardoor de panda er gemiddeld zo'n 10 tot 20 kg per dag van nodig heeft. Al naar gelang het jaargetijde wordt dit voedsel met andere planten en eieren aangevuld.</p> <p>Gezichtsvermogen Omdat de panda bij het voedsel zoeken zijn ogen niet gebruikt, is zijn gezichtsvermogen zwak ontwikkeld.</p> <p>Voortplanting Alleen voor paring komen de solitaire panda's kort bij elkaar. Vijf maanden na paring komt het enige jong in een nest van bamboe ter wereld. Slechts zeer zelden wordt er een tweeling geboren, maar meestal overleeft er dan slechts één. Net zoals bij de grote beren is het pasgeboren jong bijzonder klein. Het is ongeveer 15 cm lang en 100 gram zwaar. Het is nog volledig onbehaard, hulpeloos en blind. Het blijft gedurende ongeveer 18 maanden bij de moeder.</p>	<p>De toekomst van de panda</p> <p>De pandabeer bedreigd Vroeger was de jacht door de mens de grootste bedreiging voor de panda. Momenteel zijn andere factoren voor het uitsterven van de soort verantwoordelijk: de toenemende verstoring van zijn natuurlijke omgeving doordat de mens uitgestrekte gebieden voor de akkerbouw in cultuur heeft gebracht, maar ook natuurlijke oorzaken zoals het afsterven van bamboebossen. Hij kan niet meer naar ongestoorde gebieden verhuizen, omdat er dorpijs en bebouwd land tussen liggen.</p> <p>Jacht De Chinezen ondersteunen momenteel iedere maatregel ter bescherming van de panda. De jacht op de panda wordt bijvoorbeeld streng bestraft.</p> <p>Reservaten Om de aantallen panda's weer te vergroten, zijn speciale reservaten ingesteld die voldoende ruimte bieden voor 500 tot 600 dieren. Wetenschappers bestuderen daar hun leefgewoonten en stellen een totaalplan op voor hun behoud.</p> <p>Dierentuinen Dierentuinen zijn betrokken bij de uitwerking van een project voor het fokken van de soort in gevangenschap. Dit plan is erop gericht om in bepaalde ongestoorde gebieden het pandabestand door het uitzetten van jonge dieren aan te vullen.</p>	<p>Wist u dit?</p> <p>De panda heeft de sterkste kiezen van alle roofdieren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per dag besteedt hij 16 uur aan eten, omdat hij met zijn korte roofdierdarmen alleen de inhoud van de plantencellen en niet de celwanden kan verteren. • Tot de Franse natuuronderzoeker Père David hem in 1869 ontdekte, was de reuzenpanda in de westelijke wereld onbekend. • De panda is het symbool van het World Wildlife Fund. • Het staartstompje van de panda dient als een soort "borstel", waarmee de geur uit de eronder gelegen geurklieren wordt verspreid voor het markeren van zijn territorium. • Het gehoor van de panda is zeer scherp; hij kan daarmee het naderbij sluipen van vijanden opmerken. • De panda houdt geen winterslaap, maar zoekt bij zeer koud weer beschutting in grotten of holle bomen. <p>Bijzondere aanpassing Panda's zijn volledig aan hun eetgewoonten aangepast. Roofdieren gebruiken hun tanden om hun prooi te grijpen en hun kiezen om het vlees als met een schaar in kleinere stukken te knippen; panda's gebruiken ze echter om bamboestengels te vermalen. De voorpoten van de panda hebben een extra "duim", waarmee hij in staat is om, samen met de overige vingers, kleine bamboespruiten nauwkeurig vast te pakken. De lange nagels kunnen in de poten teruggetrokken worden. Onder de voetzolen zit net als bij de ijsbeer huid voor grip tijdens het klimmen.</p>
---	--	---

Beantwoord vraag 5 tot en met 9 met behulp van de tekst "Pandaberen" (pagina 6).

---

5 Wat eet de pandabeer het meest?

- A bamboe
- B eieren
- C vlees

6 Welke bijzondere aanpassing hebben de voorpoten van panda's?

- A Ze hebben een extra duim.
- B Ze hebben extra lange nagels.
- C Ze worden als een schaar gebruikt.

7 Wat is momenteel de grootste bedreiging voor de pandabeer?

- A de jacht op deze dieren
- B dierentuinen en reservaten
- C verandering van hun natuurlijke omgeving

8 Houdt de pandabeer ook een winterslaap?

- A ja
- B nee

9 Hoelang blijft een baby panda bij zijn moeder?

- A enkele weken
- B ongeveer vijf maanden
- C ongeveer achttien maanden

Deze tekst komt uit een folder van de afdeling Handel & Logistiek van het Koning Willem I College in 's-Hertogenbosch.

Handel & Logistiek

Bezoek de afdeling Handel & Logistiek in gebouw H, locatie Vlijmenseweg 2.

In onze opleidingen besteden we veel aandacht aan communicatie, moderne vreemde talen, logistieke processen, economische vakken en management. De meeste opleidingen zijn overdag maar er zijn er ook die je alleen in deeltijd kunt volgen of in de avonduren. Voor als je werken combineert met leren.

DE AFDELING HANDEL & LOGISTIEK HEEFT DE VOLGENDE OPLEIDINGEN:

- Ondernemer Groothandel: er wordt veel aandacht besteed aan communicatie, moderne vreemde talen, economische vakken en management.
- Commercieel Medewerker Binnendienst: onder meer logistiek, personeel, commerciële administratie, verkooptechniek en marketing komen bij de lessen aan bod.
- Verkoopmedewerker: welke branche je ook kiest, mode, doe-het-zelf, levensmiddelen, elektro of sport, straks weet je meer over marketing, presentatie en promotie en verkopen.
- Eerste Verkoper / Verkoopchef / Afdelingschef kassa: naast de detailhandelsvakken wordt aandacht besteed aan leidinggeven, kostenmanagement, verkoopstrategie en dergelijke.
- Ondernemer / Manager Detailhandel: belangrijke onderdelen hierbij zijn marketing, verkoopstrategie, presentatie en promotie, management en bedrijfseconomie.
- Manager Opslag en Vervoer: voor een efficiënte planning van opslag en/of vervoer van goederen ben je op de hoogte van communicatie, opslag- en vervoerstechnieken, moderne vreemde talen en wetgeving.
- Chauffeur Goederenvervoer: je haalt de noodzakelijke rijbewijzen en krijgt training in belading, gevaarlijke stoffen en communicatie. Ook leer je alles rondom ritten en het verkeer.
- Toerwagenchauffeur / Reisleider: naast het rijbewijs D komen onder andere professioneel verkeersgedrag, personenvervoer, communicatie en landenkennis aan bod. Evenals een basistraining in Engels en Duits.
- Magazijnmedewerker: je leert alles over goederenontvangst en -beheer, orderverzamelen en uitleveren, logistieke processen en je leert een hef- en reach-truck besturen.
- Groepsleider Magazijn en Hoofd Magazijn: plannen, organiseren, coördineren en het aansturen van mensen zijn de aandachtsgedebieden.

Enkele specialiteiten van de afdeling Handel & Logistiek

DE MINI-ONDERNEMINGEN

Echt praktijkonderwijs! Samen met anderen een jaar lang je eigen bedrijf runnen. Je richt een mini-onderneming op, verkoopt aandelen, kiest en verkoopt de producten en liquideert het bedrijf na een jaar. Docenten en externe adviseurs ondersteunen je daarbij. Onze mini-ondernemingen zijn vaak erg succesvol; zij winnen regelmatig landelijke prijzen!

MULTIMEDIATOEPASSING ADR (GEVAARLIJKE STOFFEN)

Je krijgt dit onderdeel bij de opleidingen Chauffeur Goederenvervoer en Manager Opslag en Vervoer. De lesstof leer je vrij zelfstandig met behulp van een cd-rom die is gemaakt door vier scholen met een opleiding Transport & Logistiek.

INTERNATIONALE MARKTONDERZOEKEN

Oriëntatie op buitenlandse markten is onmisbaar en leuk. De leerlingen benaderen vanuit school bedrijven. Deze formuleren een onderzoeksopdracht die in groepjes in het buitenland uitgewerkt wordt. Ten slotte volgt een presentatie voor de opdrachtgever, de Kamer van Koophandel en de desbetreffende docenten.

PROJECTEN DETAILHANDEL EN INTERNATIONALE HANDEL/GROOTHANDEL

Ook hier ben je bezig met de praktijk. Bij de opleiding Ondernemer/Manager Detailhandel en Ondernemer Groothandel kom je een dag per week bij elkaar om te werken aan een ondernemersplan en/of een project. Dit project kan variëren van het organiseren van een modeshow tot het maken van exportplannen. Ook worden er voorlichtingsbijeenkomsten gehouden door gastsprekers van banken, belastingdienst, MKB enzovoort. Je kunt gebruik maken van het informatie- en communicatiecentrum met onder andere databanken, telefoon, fax, cd-rom, internet en videoconferencingfaciliteiten.

Beantwoord vraag 10 tot en met 14 met behulp van de tekst "Handel & Logistiek" (pagina 8).

- 10** Voor wie is deze tekst bedoeld?
- A voor bedrijven die personeel willen werven onder studenten van de afdeling Handel & Logistiek
  - B voor mensen die interesse hebben in een opleiding bij Handel & Logistiek
  - C voor studenten die bij de afdeling Handel & Logistiek een opleiding volgen
- 11** Gianni wil graag een baan als leidinggevende in de detailhandel. Welke opleiding kan hij dan het beste volgen?
- A Commercieel Medewerker Binnendienst
  - B Eerste verkoper / Verkoopchef / Afdelingschef Kassa
  - C Verkoopmedewerker
- 12** Staat onder het kopje 'De mini-ondernemingen' in welke opleiding je leert hoe je een bedrijf kunt opzetten en leiden?
- A ja
  - B nee
- 13** Hoe vaak kom je bij elkaar om te werken aan je ondernemersplan als je een project detailhandel doet?
- A 1 x per week
  - B 2 x per week
  - C 3 x per week
  - D 4 x per week
- 14** Bij de projecten voor de opleidingen detailhandel en groothandel worden voorlichtingsbijeenkomsten gehouden. Wie spreken er op deze bijeenkomsten?
- A cursisten van de opleidingen
  - B docenten van de opleidingen
  - C mensen van bedrijven

Deze tekst is een arbeidsovereenkomst. De overeenkomst wordt gesloten tussen een bedrijf (Scan Logistics) en mevrouw Krevac, een toekomstig medewerkster van dat bedrijf.

ARBEIDSOVEREENKOMST VOOR ONBEPAALEDE TIJD op te maken in tweevoud

De ondergetekenden:

1. De heer Westland
te Drunen
2. Mevr. A.J.J. Krevac
te Kromacker 16, 5387 BK Heeswijk
geboren 21-05-1971

hierna te noemen werkgever en
hierna te noemen werknemer,
komen als volgt overeen:

Artikel 1. Indiensttreding

De werknemer treedt met ingang van 1 juli 2009 bij werkgever in dienst in de functie van Scan Operator.

Artikel 2. Duur arbeidsovereenkomst

De arbeidsovereenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde tijd met dien verstande dat de dienstbetrekking in ieder geval eindigt zonder dat opzegging is vereist bij het bereiken door de werknemer van de AOW-gerechtigde leeftijd. Partijen kunnen deze arbeidsovereenkomst met inachtneming van een opzegtermijn van 1 maand opzeggen tegen het einde van de kalendermaand.

Artikel 3. CAO

Op deze arbeidsovereenkomst is van toepassing de thans geldende CAO grafische sector.

Artikel 4. Werktijden

De werknemer verplicht zich in voorkomende gevallen alle door of namens werkgever in redelijkheid op te dragen werkzaamheden te verrichten gedurende 08.00 uur 's morgens tot 17.00 uur 's avonds.

Artikel 5. Salaris

De werknemer ontvangt een brutosalaris van € 1.580,- per maand, onverminderd wettelijke of periodieke verhogingen. De vakantietoeslag bedraagt 8% per jaar over het jaarsalaris. Het recht op vakantietoeslag wordt opgebouwd naar evenredigheid van de duur van het dienstverband in de periode van 1 juli tot en met 30 juni.

Artikel 6. Vakantieregeling

De werknemer heeft recht op 25 vakantiedagen per kalenderjaar. Deze vakantie rechten worden opgebouwd naar evenredigheid van de duur van het dienstverband gedurende het kalenderjaar.

Artikel 7. Onkosten

Aan de werknemer worden door de werkgever de volgende onkosten vergoed: reiskosten woon-werkverkeer, extern, aanschaf P.C.

Artikel 8. Overwerk

Bij bijzondere omstandigheden verplicht de werknemer zich tot overwerk met dien verstande dat indien de werkgever zulks verzoekt, hij langer zal werken dan werd overeengekomen en ontvangt hij hiervoor bruto € 11,- per uur.

De overeenkomst is opgemaakt te Drunen.

Datum 14-6-2009

Handtekening werkgever

Handtekening werknemer

Beantwoord vraag 15 tot en met 18 met behulp van de tekst "Arbeidsovereenkomst" (pagina 10).

- 15** In welk artikel staat iets over het beëindigen van het dienstverband bij Scan Logistics?
- A in artikel 2
  - B in artikel 4
  - C in artikel 6
- 16** De directeur van Scan Logistics vraagt aan mevrouw Krevac of ze, in verband met grote drukte, deze week ook 's avonds wil werken.
Kan mevrouw Krevac dit weigeren?
- A Ja, mevrouw Krevac is nooit verplicht om over te werken.
  - B Ja, want de directeur moet het eerder aankondigen.
  - C Nee, haar baas mag haar altijd laten overwerken.
  - D Nee, ze is verplicht over te werken omdat het om bijzondere omstandigheden gaat.
- 17** Mevrouw Krevac moet elke dag ongeveer 35 kilometer reizen naar Scan Logistics.
Wie moet de reiskosten betalen?
- A alleen mevrouw Krevac
  - B alleen Scan Logistics
  - C mevrouw Krevac en Scan Logistics
- 18** Mevrouw Krevac besluit na 3 jaar ergens anders te gaan werken.
Hoe lang is de opzegtermijn bij Scan Logistics?
- A De duur van de opzegtermijn hangt af van de duur van het dienstverband.
  - B De opzegtermijn is één maand.
  - C Er wordt geen opzegtermijn gehanteerd.

Hieronder ziet u een folder van de politie. De folder gaat over "gevonden voorwerpen".

Stel... u heeft iets gevonden

Als u iets op straat vindt, bent u dan automatisch eigenaar? En moet u die vondst aangeven bij de politie of bij het gemeentehuis? Krijgt u vindersloon, of kunt u een vergoeding vragen voor gemaakte kosten? In deze folder een kort overzicht van uw rechten en plichten.

Aangifte

Als u iets vindt, bijvoorbeeld een portemonnee met daarin € 1000,-, dan bent u verplicht van deze vondst aangifte te doen. U kunt daarvoor terecht bij de politie. Dit kan het politiebureau zijn in de plaats van de vondst, maar bijvoorbeeld ook bij de politie in uw woonplaats.

Is de eigenaar van de portemonnee bij u bekend, dan hoeft er geen aangifte gedaan te worden. U moet de eigenaar dan natuurlijk wel vertellen dat zijn portemonnee gevonden is en deze aan hem of haar teruggeven.

Extra aangifte

In sommige gevallen moet er een extra aangifte gedaan worden. Als de portemonnee namelijk in een woning gevonden wordt, dan moet de bewoner hiervan in kennis gesteld worden. Ook wanneer de portemonnee in een winkel of een fabriek, in de bus, trein of tram gevonden wordt, moet daarvan melding gedaan worden. In het geval van de trein bijvoorbeeld, moet men dit doen bij het vervoersbedrijf de Nederlandse Spoorwegen.

Onderhoud

Er bestaat nog een verplichting voor de vinder. Hij of zij mag de portemonnee waarvan niet bekend is wie de eigenaar is, zelf bewaren maar moet dan ook voor het onderhoud zorgen. In dit voorbeeld mag de portemonnee dus niet in een vochtige, onafgesloten schuur bewaard worden. Maar de portemonnee kan natuurlijk ook bij de politie afgegeven worden op het moment dat u aangifte komt doen.

Eigenaar worden

De vinder kan ook eigenaar van een gevonden voorwerp worden. In het voorbeeld van de portemonnee wordt de vinder, mits hij of zij aan de verplichtingen heeft voldaan, 1 jaar na de vondst eigenaar.

Voor gevonden voorwerpen die minder dan € 500,- waard zijn ten tijde van de vondst en door de vinder bij de politie in bewaring zijn gegeven, geldt een uitzondering. Deze voorwerpen worden namelijk na drie maanden door de politie vernietigd of verkocht.

De vinder die gevonden voorwerpen van minder dan € 500,- niet zelf bewaart, kan dus nooit eigenaar worden.

Zou er geen aangifte van de vondst van de portemonnee gedaan zijn, dan wordt de vinder ook nooit eigenaar. De oorspronkelijke eigenaar van de portemonnee heeft dan 20 jaar het recht zijn portemonnee op te eisen.

Bewaarkosten

Wanneer een vinder kosten heeft gemaakt om het gevonden voorwerp te bewaren en/of te onderhouden, dan heeft hij of zij recht op een redelijke vergoeding. Wil de oorspronkelijke eigenaar deze kosten niet vergoeden, dan hoeft de vinder het gevonden voorwerp niet af te geven (het zogenaamde recht van retentie).

Vindersloon

Een wettelijke regeling over de hoogte van een vindersloon is er niet. Een percentage van 10% wordt als reëel ervaren. In tegenstelling tot de bewaar- of onderhoudskosten, heeft de vinder bij het vindersloon geen retentierecht. Dus als de oorspronkelijke eigenaar geen vindersloon wil betalen, dan zal de vinder het gevonden voorwerp toch terug moeten geven.

- 19** Iemand vindt op straat de portemonnee van een kennis.
Wat moet hij doen?
- A Hij hoeft alleen maar aangifte te doen, de politie geeft de portemonnee terug aan de eigenaar.
  - B Hij hoeft geen aangifte te doen, maar hij moet de portemonnee wel aan de eigenaar teruggeven.
  - C Hij moet aangifte doen en vervolgens de portemonnee aan de eigenaar teruggeven.
- 20** Iemand vindt in de trein een tas.
Bij wie moet hij dit aangeven?
- A alleen bij de Nederlandse Spoorwegen
  - B alleen bij de politie
  - C bij de politie en bij de Nederlandse Spoorwegen
- 21** Als de eigenaar niet bekend is, mag je een gevonden voorwerp dan na de aangifte mee naar huis nemen?
- A Ja, dan is het van jou.
  - B Ja, maar dan moet je er goed voor zorgen.
  - C Nee, dan moet je het op het politiebureau laten.
- 22** Iemand heeft een leren tas gevonden ter waarde van € 250,- en geeft hem aan de politie in bewaring. Na drie maanden is de eigenaar nog onbekend.
Wat gebeurt er op dat moment met de tas?
- A De tas wordt door de politie verkocht of vernietigd.
  - B De tas wordt eigendom van de vinder.
  - C Niets, pas na een jaar wordt de tas eigendom van de vinder.
- 23** Wanneer heeft de vinder recht van retentie?
- A als de eigenaar geen vindingsloon wil betalen
  - B als de eigenaar gemaakte bewaarkosten niet wil vergoeden
  - C als de waarde van het gevonden voorwerp minder dan € 500,- is

---

Deze tekst komt uit een leerboek voor het vak Scheikunde. De tekst gaat over wat scheikunde eigenlijk is en over stoffen en hun eigenschappen.

Wat is scheikunde?

1. Inleiding

Scheikunde of chemie is een natuurwetenschap. Chemische kennis wordt op allerlei terreinen toegepast. Wie kiest voor een beroep in de technische, natuurwetenschappelijke of medische wereld komt beslist in aanraking met scheikunde. Maar ook thuis zijn we met scheikunde bezig als we de stoffen uit het keukenkastje gebruiken of als we eten koken. De processen die zich in ons lichaam afspelen zijn ook voor een groot deel chemische reacties. Dankzij chemie krijgt men beter inzicht in het functioneren van het menselijk lichaam, waardoor ziekten beter kunnen worden bestreden. Met behulp van chemische kennis kan men bovendien beter en veiliger gebruik maken van materialen waardoor bijvoorbeeld milieuvervuiling wordt tegengegaan.

5

10 Waaruit bestaat het werk in de scheikunde?

Dit richt zich in eerste instantie op stoffen. Men onderzoekt stoffen uit de natuur, probeert stoffen na te maken, zoekt naar nieuwe stoffen met betere eigenschappen, enzovoort. Wat verstaan we precies onder stoffen?

In het woordenboek staat bij het woord stof:

- 15
- 1 weefsel (van wol, katoen of linnen);
  - 2 grondstof/materie (datgene waarvan iets vervaardigd kan worden);
  - 3 figuurlijk: onderwerp (voor een roman);
  - 4 stuifsel: in de lucht voorkomende kleine deeltjes van verschillende aard.

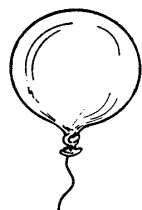
Stoffen

20 In het vervolg zullen we het begrip 'stof' vooral gebruiken in de betekenis van grondstof/materie. Alles om ons heen bestaat uit stoffen. Stoffen komen voor in zowel de vaste, de vloeibare als de gasvorm. Lucht bestaat dus ook uit stoffen, maar je kunt ze niet zien omdat ze onzichtbaar zijn. Denk bij gasvormige grondstoffen ook aan brandstoffen: aardgas, campinggas. Alle voorwerpen zijn van een of andere stof gemaakt, bijvoorbeeld:

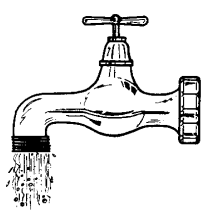
25	<i>voorwerp</i>	<i>soort stof</i>
	ring of armband	goud of zilver
	tafel of stoel	hout of kunststof
	emmer of teil	ijzer of plastic
	...	...

Kaars van kaarsvet met een pit van katoen

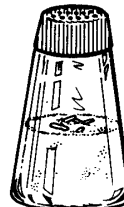
Een ballon van rubber waar lucht in zit

Kraan van messing waar water uitkomt

Een zak van papier waar suiker in zit

Een vaatje van glas waar zout in zit

Eigenschappen

- 30 Elke stof heeft bepaalde eigenschappen die kenmerkend zijn voor die stof. Koper is altijd roodachtig van kleur; de rode kleur is dus een eigenschap van koper. Bij kamertemperatuur heeft koper een dichtheid van $8,9 \text{ kg dm}^{-3}$ (dat wil zeggen dat 1 dm^3 koper $8,9 \text{ kg}$ weegt). Koper kun je dus herkennen aan de kleur en de dichtheid. Voor andere stoffen gelden weer andere waarden voor de dichtheid. Zo is aluminium zilvergrijs. Met een dichtheid van $2,7 \text{ kg/dm}^3$ is aluminium één van de lichtste metalen.
- 35 Een andere belangrijke eigenschap, die voor alle metalen geldt, is dat metalen bij kamertemperatuur altijd koud aanvoelen als je ze vastpakt. Dat komt doordat metalen de warmte goed geleiden.

Stofeigenschappen

- Kleur, dichtheid en warmtegeleiding zijn dus eigenschappen waaraan je een stof kunt herkennen. We noemen dit wel stofeigenschappen. Andere zijn: smaak, geur, hardheid, brandbaarheid, kookpunt en smeltpunt. Elke stof heeft dus allerlei stofeigenschappen, die er samen voor zorgen dat een stof zich onderscheidt van andere stoffen.
- 40

- Er zijn ook kenmerken die je niet helpen om de stof te herkennen, bijvoorbeeld temperatuur, volume en massa: of je nu veel of weinig van een stof neemt, het blijft hetzelfde materiaal. Warm water, koud water en ijs bestaan uit dezelfde grondstof. Ook de vorm zegt niets over de soort stof: poedersuiker en suikerklontjes zijn allebei suiker.
- 45

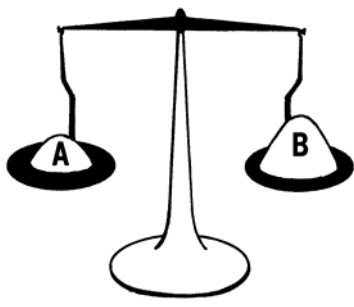
Beantwoord vraag 24 tot en met 27 met behulp van de tekst "Scheikunde" (pagina 14 en 15).

---

24 Wat wil de schrijver met het eerste deel van de tekst (regel 1-9) laten zien?

- A dat het bij scheikunde vooral gaat om chemische processen
- B dat je overal te maken hebt met scheikunde
- C dat scheikunde een natuurwetenschap is
- D dat scheikunde vooral belangrijk is in de gezondheidszorg

25 In onderstaand plaatje ziet u dat A en B even zwaar zijn.
Welke stof heeft de grootste dichtheid, stof A of stof B?

- A stof A
- B stof B

26 Hoeveel stofeigenschappen worden er genoemd vanaf regel 38?

- A 3
- B 6
- C 9
- D 12

27 Bestaan warm water, koud water en ijs uit dezelfde materie?

- A ja
- B nee

Uw mening telt

5 Iemand die meedoet aan een enquête krijgt een heleboel vragen voorgelegd waarover hij zijn mening moet geven. Circa 3 miljoen keer per jaar gaat in Nederlandse huishoudens de deurbel of de telefoon en klinkt de vraag of men mee wil doen aan een enquête.

10 Toch zijn er veel misverstanden en vragen over wat zo'n enquête nu eigenlijk inhoudt, waar het voor nodig is, en wat er met de gegevens gebeurt. En waarom zou je er eigenlijk aan meedoen?

15 Vroeger hadden de meeste fabrikanten en dienstverlenende bedrijven zoals bijvoorbeeld de Nederlandse Spoorwegen, direct contact met hun klanten en merkten al heel snel of iets nieuws dat zij op de markt brachten in de smaak viel of niet. Door de massaproductie van deze tijd is dat contact veel moeilijker geworden, terwijl het tegenwoordig juist veel meer nodig is. Massaproductie van goederen en diensten vergt grote investeringen en een misser kan de producent of dienstverlener meteen in grote problemen brengen.

20 Het marktonderzoek is de verzamelnaam van enquêtes die in opdracht van het bedrijfsleven of de overheid worden gehouden, meestal onder consumenten. Een statisticus ontdekte ooit dat je een heel goed beeld kon krijgen van wat het gehele publiek ergens van vindt, als je een goede steekproef uit dat publiek ondervraagt. Een enquête bij 25 een paar honderd inwoners van Nederland is al genoeg om vrij precies te weten wat alle inwoners van Nederland ergens van vinden. Maar dan moet die steekproef wel een goede afspiegeling zijn van dat publiek, dus moeten jong en oud, man en 30 vrouw, stad en platteland, hoog en laag opgeleid er in de goede verhouding in zitten. Deze ontdekking maakte het voor bedrijven mogelijk om via enquêtes op een eenvoudige en betaalbare manier de informatie te kunnen krijgen, die zij nodig hebben om zo veel mogelijk in te kunnen spelen op de 35 wensen en behoeften van de consument.

45 Veel onderzoek wordt telefonisch of via een schriftelijke enquête gedaan. In een kwart van de gevallen vindt het vraaggesprek thuis plaats.

50 Soms gebeurt dat ook op straat, in winkels, in openbare gelegenheden of ook wel bij de marktonderzoeksbureaus 'in huis'. Voor de marktonderzoeksbureaus is het heel belangrijk dat het publiek wil meewerken aan de onderzoeken en bereid is om zowel thuis als aan de telefoon een enquêteur te woord te staan. De vakorganisaties voor het marktonderzoek hebben dan ook al sinds 1948 strenge regels waaraan de marktonderzoeksbureaus zich moeten houden.

55 De enquêteurs moeten zich kunnen legitimeren (let er op dat op het legitimatiebewijs het lopende jaar staat) en moeten goed kunnen uitleggen waar het onderzoek over gaat. Het is absoluut verboden dat 60 een enquêteur producten verkooft of aanprijst; dat heeft niets met marktonderzoek te maken. Marktonderzoeksbureaus zorgen ervoor dat de enquêteur een folder achterlaat met de naam en het adres van het onderzoeksbureau. Voor eventuele 65 vragen of opmerkingen kan de ondervraagde dan contact opnemen.

Anonimiteit

70 Bij de enquête wordt de naam en het adres van de ondervraagde genoteerd. Dat is nodig om de enquêteur te kunnen controleren. De marktonderzoeksbureaus gaan steekproefsgewijs na of de enquêteur het vraaggesprek naar behoren heeft gevoerd. Na de controle wordt het adres vernietigd.

75 Voor markt- en opinieonderzoekers is het een heilige beroepswet dat namen en adressen na controle worden verwijderd. En gelukkig heeft de opdrachtgever daar ook geen behoefte aan want bij 80 enquêtes wordt altijd gewerkt met steekproeven van een paar honderd tot een paar duizend ondervraagden. Dat is als adressenmateriaal voor bedrijven niet interessant. De bescherming van de privacy van de ondervraagden is bovendien ook nog per wet geregeld (Wet op de Privacy).

Bescherming van de consument

Beantwoord vraag 28 tot en met 34 met behulp van de tekst "Uw mening telt" (pagina 18).

- 28** Wat is belangrijk als men een enquête houdt?
- A dat men aan een paar honderd mensen vragen stelt
  - B dat men aan verschillende groepen uit de bevolking vragen stelt
  - C dat men aan zoveel mogelijk mensen vragen stelt
- 29** Wat is voor een fabrikant het belangrijkste doel bij het houden van een enquête?
- A persoonlijk contact hebben met de klanten
  - B te weten komen of de consument massaproductie wil
  - C te weten komen wat de consument nodig heeft en graag wil
- 30** Enquêtes kunnen op verschillende manieren en op verschillende plaatsen worden uitgevoerd. Welke manier is volgens deze tekst niet erg gebruikelijk?
- A een enquête bij de marktonderzoeker
  - B een schriftelijke enquête
  - C een telefonische enquête
- 31** Waarom zijn er strenge regels voor marktonderzoek?
- A Anders krijg je niet de juiste gegevens.
  - B Anders willen mensen niet meer meedoen.
  - C Anders worden de producten niet verkocht.
- 32** Waarnaar moet je volgens de tekst goed kijken op het legitimatiebewijs van een enquêteur?
- A naar de datum
  - B naar het doel van het onderzoek
  - C naar zijn naam
- 33** 'Na de controle wordt het adres vernietigd' (regel 73-74).
Wie worden gecontroleerd?
- A de enquêteurs
  - B de marktonderzoeksbureaus
  - C de ondervraagden
- 34** U hebt meegewerkt aan een enquête over keukenapparaten. U hebt gezegd dat u een diepvrieskast wel belangrijk vindt. Een maand later stuurt het bedrijf dat de enquête heeft laten houden u een aanbieding voor een nieuwe diepvrieskast. Zij hebben uw adres van de marktonderzoeker gekregen.
Mag dat?
- A Ja, het adres mag doorgegeven worden.
  - B Nee, dat is verboden.
  - C Dat staat niet in de tekst.

Deze tekst geeft informatie aan cursisten van een regionaal opleidingscentrum (ROC).

SCHOOLZAKEN

Stedelijk Dag/Avond College

Ziekte en afwezigheid van een cursist

Als een cursist door omstandigheden één of meer lessen afwezig zal zijn, dient hij dit te melden bij de administratie. Die zorgt er dan voor dat de betrokken docenten hiervan op de hoogte worden gesteld.

Ziekte en afwezigheid van een docent

Bij afwezigheid van een docent wordt getracht de cursisten die alleen voor het desbetreffende vak naar school komen, tijdig op de hoogte te stellen. Derhalve is het van groot belang dat alle adreswijzigingen en/of nieuwe telefoonnummers door de cursisten ook aan de schooladministratie worden doorgegeven. Per vak worden er vervangingslessen samengesteld die de cursist zelf kan doorwerken als er een les uitvalt.

Mededelingen en roosterwijzigingen

Mededelingen en roosterwijzigingen worden voor alle opleidingen bekend gemaakt via de publicatieborden. Bovendien wordt voor de avondopleidingen in elke groep een telefoonketen opgezet, zodat wij u in een voorkomend geval snel kunnen bereiken voor een mededeling.

Rekenapparatuur

Cursisten mogen tijdens toetsen, schoolonderzoeken en examens gebruik maken van rekenapparatuur. Hieronder dient men te verstaan de normale rekenmachines, d.w.z. niet-alfanumerieke rekenapparatuur. Het is raadzaam een eventuele nieuwe aanschaf te doen in overleg met de vakdocent. Voor het gebruik tijdens het examen vindt er vooraf controle plaats.

Spreekuren

Cursisten kunnen te allen tijde om een gesprek vragen met de directeur, de afdelingscoördinator, de mentor of de docenten. U kunt dan op afspraak naar één van de spreekuren.

Rapporten en proefwerken

Net als het reguliere dagonderwijs kent ook het Dag/Avond College een systeem van proefwerken en rapporten. Als u één of meer proefwerken hebt gemist, moet u zelf hierover contact opnemen met de docent(e) en eventueel een inhaalproefwerk afspreken. Indien door het niet maken van proefwerken geen rapportcijfer gegeven kan worden, zal een cursist voor dat vak niet bevorderd worden! Voor het maken van proefwerken kunt u voor € 1,- bij de administratie een proefwerkbloc van het Dag/Avond College kopen.

De rapporten verschijnen 3 x per jaar: met Kerstmis, met Pasen en bij de overgang in juni.

Alle rapporten worden door de school verstrekt.

Bewaren van certificaten en diploma's

Certificaten en diploma's worden bewaard tot drie maanden na de datum die op het diploma vermeld staat. Indien de certificaten en diploma's niet tijdig afgehaald worden, worden ze op uw risico aangetekend verstuurd, naar uw adres zoals dat in onze administratie voorkomt. Bewaart u deze stukken zorgvuldig! Van diploma's wordt door de school nooit een kopie verstrekt.

Tenzij u een volledig examen aflegt, ontvangt u van elk met succes afgelegd examen een certificaat. Alleen als u een volledig examen met succes aflegt, ontvangt u meteen uw diploma.

U kunt uw certificaten op elk moment inwisselen tegen een diploma. U dient dan wel uw certificaten in te leveren.

Studiebegeleiding

Bij volledige inschrijving voor de eenjarige VMBO, HAVO of VWO kunt u, op grond van een studiecontract, verplicht worden deel te nemen aan het begeleidingsprogramma. Het begeleidingsprogramma maakt deel uit van het integrale opleidingsprogramma. Dit brengt voor u geen extra kosten met zich mee. De studie- en vakbegeleiding maakt deel uit van het toegevoegde dienstenpakket waarmee onze school beoogt uw slagingskansen te vergroten! Het bijkomend voordeel is duidelijk: door op school een belangrijk deel van uw huiswerk te maken, houdt u meer vrije tijd over.

Samen met u wordt bij inschrijving voor een deeltijdopleiding overlegd of deelname aan de verplichte studie- en vakbegeleidingslessen haalbaar en zinvol is.

Ook bij de eenjarige dag-MEAO-opleiding kunt u tot deelname aan het begeleidingsprogramma verplicht worden.

Open Leercentrum

In ons Open Leercentrum treft u tal van mogelijkheden aan om uw studieactiviteiten te ondersteunen. Zo kunt u beschikken over computers en onderwijsondersteunende softwarepakketten, maar ook over een bibliotheek en documentatie-afdeling.

Verder dient het Open Leercentrum als studieruimte waar u voor het 'stille huiswerk' terecht kunt, maar waar u ook gebruik kunt maken van audio-visuele hulpmiddelen ten behoeve van luistertoetsen en het trainen van spreekvaardigheid.

U kunt gratis van deze mogelijkheden gebruik maken.

Kantine

De kantine is de gehele dag open.

Evenementen en excursies

Als buitenschoolse activiteiten worden voor de cursisten o.a. excursies georganiseerd. In principe wordt slechts een deel van de kosten door de school gedragen. Het resterende deel is naar evenredigheid voor rekening van de deelnemers.

Stalling

Fietsen en brommers kunnen gestald worden in de stalling aan de achterzijde van het gebouw (zij-ingang Laaghuissingel). Het is cursisten op last van de brandweer verboden hun fietsen en brommers aan de voorzijde van het schoolgebouw te stallen. Het is aanbevolen brommers en fietsen van een deugdelijk slot te voorzien.

Parkeren

Auto's kunnen geparkeerd worden aan de Laaghuissingel of aan de Rijnbeekstraat.

RECHTEN EN PLICHTEN

Cursistenstatuut

De rechten en de plichten van de cursisten worden vastgelegd in een cursistenstatuut dat na instemming van de medezeggenschapsraad officieel vastgesteld wordt door het bestuur.

Huishoudelijk reglement

Voor de goede orde zijn er regels die gelden tijdens en na de lessen en in de pauzes. Deze regels hebben betrekking op het verblijf in en rond het gebouw. Aan het begin van het nieuwe studiejaar wordt dit reglement aan de cursisten uitgereikt.

Roken

Tijdens de lessen geldt binnen het gebouw van het Dag/Avond College een rookverbod. Slechts tijdens pauzes mag in de daartoe aangewezen kamers gerookt worden.

Beantwoord vraag 35 tot en met 41 met behulp van de tekst "Schoolzaken" (pagina 20 en 21).

- 35** Een cursist heeft een proefwerk gemist.
Wat moet hij doen?
- A contact opnemen met de docent(e)
  - B de schooladministratie waarschuwen
  - C wachten tot er een inhaalproefwerk is
  - D €1,- betalen bij de schooladministratie
- 36** Is het mogelijk om bij de school kopieën van diploma's te krijgen?
- A Ja, dat is altijd mogelijk.
  - B Ja, maar alleen binnen drie maanden na de datum die op het diploma staat.
  - C Nee, dat is niet mogelijk.
- 37** Door wie wordt het cursistenstatuut officieel vastgesteld?
- A door de cursisten
  - B door de medezeggenschapsraad
  - C door het bestuur
- 38** Waar in het gebouw mogen cursisten tijdens de pauzes roken?
- A in de gangen
  - B in speciale ruimtes
  - C Er mag nergens gerookt worden.
- 39** Wat is voor het Stedelijk Dag/Avond College het belangrijkste doel van het studiebegeleidingsprogramma?
- A beter kunnen controleren of de cursisten het huiswerk maken
  - B de cursisten een grotere kans op slagen geven
  - C de kosten voor de cursisten laag houden
- 40** Door wie worden de excursies normaal gesproken betaald?
- A alleen door de deelnemers
  - B alleen door de school
  - C door de deelnemers én de school
- 41** Mogen cursisten tijdens examens gebruik maken van rekenmachines?
- A Ja, alle rekenmachines mogen gebruikt worden.
  - B Ja, maar niet alle soorten rekenmachines.
  - C Nee, het gebruik van rekenapparatuur tijdens examens is verboden.

Dit is het einde van het examen.

